

УДК 78.03(477)

*А. Кравченко***ОДЕСЬКА МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ШКОЛА
АНСАМБЛЕВОГО ВИКОНАВСТВА**

У статті розкривається зміст поняття «музично-педагогічна школа» і доводиться, що функціонування музично-педагогічної школи на вищому професійному рівні є ознакою сформованості системи музичного мистецтва. Здійснюється обґрунтування концепції професійної підготовки музикантів-ансамблістів одеської музично-педагогічної школи камерно-інструментального напрямку та висвітлюються основні положення даної концепції.

Ключові слова: музична освіта, одеська музично-педагогічна школа, ансамблеве виконавство, камерний ансамбль.

Камерно-інструментальне ансамблеве музикування як вид музичної діяльності є важливою гілкою системи сучасної музичної педагогіки, що набуває особливого значення в процесі комплексної підготовки музиканта як один з дієвих методів музичного розвитку на всіх етапах навчання виконавця. Розвиток української мистецької освіти в камерно-інструментальній галузі своїм корінням сягає кінця XIX століття. Маємо на увазі, наприклад, існування при Одеському та Київському училищах ІРМТ та консерваторіях дисципліни камерного ансамблю, що зазвичай була об'єднана з концертмейстерським класом. У другій половині XX століття відбулося чітке розмежування дисциплін й утворення автономних кафедр камерного ансамблю відбулося в Одеській (1968 р.), Київській (1969 р.) та інших українських консерваторіях (на початку 70-х рр.).

Таким чином, в різних регіональних музичних центрах України наприкінці 60-х — початку 70-х років XX століття ансамблеве музикування остаточно і практично одночасно вийшло із затінку інших музичних дисциплін у самостійну музично-педагогічну галузь, навколо якої почали об'єднуватись педагогічні кадри, виокремлювались їхні лідери, уточнювались педагогічні позиції загального плану, а також напрацьовувались індивідуальні авторські творчо-педагогічні системи — тобто була сформована національна музично-педагогічна школа камерно-інструментального напрямку в сукупності її регіональних відгалужень.

Незважаючи на значні успіхи одеської школи камерного ансамблю, досягнення її творців — відомих виконавців і педагогів, недо-

статньо висвітлені у науковій літературі, що і обумовлює актуальність дослідження питань професійного навчання ансамблістів та узагальнення педагогічного досвіду. Метою даної статті є обґрунтування основних положень концепції фахової підготовки музикантів, сформованої в процесі педагогічної і творчої діяльності представників одеської музично-педагогічної школи ансамблевого виконавства.

Одеська регіональна музично-педагогічна школа камерного ансамблю має давні традиції і являє собою «обмежену за кількістю осіб специфічною діяльністю соціальну групу, яка існує реально або на свідомому (віртуальному) рівні через покоління митців, кожний індивідум якої поєднаний в ній системою нормативних педагогічних дій конкретного виду музичної діяльності в межах суспільно-історичного та власного досвіду й творчих новацій, що організовані в процесі міжособистісного спілкування майже рівноправних партнерів (педагог — студент) «на музичній моделі» в певних історичних умовах, у структурі відповідних закладів освіти і детермінуються наступністю» [2, с. 67].

З 1968 року одеська музично-педагогічна школа камерного ансамблю продовжує свою роботу на вищому професійному рівні своєї організації в структурі окремої кафедри камерного ансамблю і струнного квартету Одеської консерваторії (нині — Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової). Ідейним натхненником створення і першим завідувачем кафедри став заслужений діяч мистецтв України, професор Василь Петрович Повзун, якому вдалося зібрати колектив професійних музикантів з досвідом концертно-виконавської та педагогічної діяльності. Функціонування одеської ансамблевої школи на вищому професійному рівні свідчить про остаточне формування явища камерно-інструментального мистецтва в регіоні, адже будь-який вид музичного мистецтва як система і феномен культури остаточно складається за умови досягнення базовими структурними компонентами (до яких відносяться композиторський, виконавський, музикознавчий) високого професійного рівня, що забезпечується освітньо-педагогічною складовою.

Локалізований розробками представників одеської школи камерного ансамблю зріз праць демонструє змістовно-тематичну багаторівневість від оглядово-аналітичного до науково-дослідного блоку та відображає «систему нормативних педагогічних дій» від його первинної до інноваційної ланок. Зокрема, розробляються методики підготовки спеціалістів в класі камерного ансамблю (наприклад, методич-

ні рекомендації В. Повзуна, Е. Сігал), аналізуються виконавські та інтерпретаційні проблеми окремих камерно-інструментальних творів у працях Г. Май (сонати для скрипки та фортепіано Л. Бетховена, квінтет Т. Маєрського), Є. Петриченко (камерно-інструментальна творчість Й. Брамса, Р. Шумана), Б. Чарковського (скрипкові сонати Е. Гріга). Камерно-інструментальна музика композиторів ХХ століття (А. Ешпай, З. Кодай, В. Мартинов, Ф. Пуленк, П. Хіндеміт) вивчається Н. Бузановою та О. Шкарпіним. У публікаціях В. Повзуна, Л. Зими, В. Іваницької, Е. Сігал розглядаються теоретичні питання ансамблевої культури в її історичному, стильовому, жанровому, соціокультурному, етичному, семантичному, феноменологічному та комунікативно-психологічному аспектах. Розроблений курс лекцій з методики викладання камерного ансамблю, авторами якого є Н. Бузанова і Є. Петриченко. Поглиблюють науково-теоретичну базу напрацювань кафедри захищені дисертації Л. Повзун (2005 р.), О. Щербакової (2012 р.) про діяльність концертмейстера як феномен ансамблевої творчості, жанрово-стильову специфіку фортепіанного дуету та фортепіанного квінтету відповідно.

Кафедрою камерного ансамблю сформована навчальна програма фахової підготовки, що здійснюється за напрямками: камерний ансамбль (за участю фортепіано), струнний квартет та фортепіанний дует. Навчальна програма передбачає застосування конкретної методики організації навчання і творчості, що традиційно складається з двох гілок. Перша з них спрямована на формування широкого спектру ансамблевих навичок, зокрема розвиток простих і складних прийомів виконавської техніки та їхніх комбінацій, визначення шляхів спільного пошуку ансамблістами технологічних прийомів. Друга гілка методики навчання ансамблів є основоположною, вона спрямована на розвиток художньої уяви та асоціативного мислення студентів як необхідної складової формування творчої особистості, для здійснення декодування змісту музичного твору, віднайдення автентичних інтерпретаторських рішень, досягнення цілісної художньої концепції музичного твору.

Пошук адекватних, дієвих методів, пов'язаних з суто художніми аспектами музичної творчості, є провідною метою викладацької діяльності, адже постановка будь-яких виконавських завдань технічного характеру детермінується конкретними художніми завданнями, ідеями, що народжуються у внутрішньому середовищі особистості, через механізми відчуття, сприйняття, емоційного переживан-

ня, уяви, мислення, концентрації уваги тощо. Баланс у методичних пріоритетах викладача обумовлюється доцільністю застосування тих чи інших методів на окремих етапах роботи над музичним твором на основі індивідуального підходу до кожного студента, як носія неповторних інтелектуально-творчих властивостей. Даний підхід в останніх наукових працях з питань теорії та методики музичного навчання отримує назву «мистецько-персоналізований», сутність якого характеризується як «сукупність науково-педагогічних уявлень щодо необхідності спонукання студентів до фахового самоусвідомлення і творчого самовираження на основі педагогічного забезпечення інтеграції індивідуально-духовної, соціальної та художньо-технологічної складових навчального процесу як основи їх мистецького самотворення» [1, с. 3].

У підсумку, зусилля одеської школи камерного ансамблю спрямовані на інтеграцію технічного і художньо-змістовного рівня методики викладання сукупно з мистецько-персоналізованим підходом, що сприяє досягненню досконалого результату професійної підготовки музиканта-ансамбліста. Згідно з цим викладачами проводиться аналіз особистісно-професійних якостей студентів, на основі якого здійснюється підбір учасників камерно-інструментального ансамблю та розробка індивідуального плану підготовки, що включає в себе аналітичний підхід до вибору музичного репертуару та різноманітних форм роботи на кожному з етапів його освоєння, а також передбачає розвиток музичного мислення й креативності студента, формування високого рівня ерудиції та професійної компетенції на тлі позитивного, ефективно-діяльнісного ставлення до самовдосконалення.

Навчальний процес в класі камерного ансамблю здійснюється шляхом корпоративного міжособистісного спілкування замкнутого типу, а саме спільної взаємодії декількох суб'єктів (педагог — концертмейстер(-и) — студенти або педагог — студенти) в атмосфері своєрідного «мікрокосму» [4, с. 4], що є специфічною рисою освітньо-фахової діяльності в ансамблевій галузі. Зважаючи на це, особлива увага викладачів в процесі навчання приділяється налагодженню позитивного комунікаційного клімату та збереженню психологічної гармонії у внутрішньому середовищі колективу, що супроводжується уважним, відкритим, доброзичливим ставленням суб'єктів освітньо-фахової діяльності один до одного. Така педагогічна позиція сприяє придбання студентами навичок комунікативного професійного спілкування та відображає гуманістичну спрямованість освітньої

стратегії одеської школи камерного ансамблю, що відповідає засадам сучасної освітньої парадигми.

З точки зору гуманістичної педагогіки, що прагне гармонізувати розвиток особистості у балансі отриманих знань, світоглядних позицій, глибинного шару суб'єктивного «Я» та повсякденної практики, пріоритетним завданням одеської школи камерного ансамблю є підготовка не тільки спеціаліста високої професійної кваліфікації, але й «фахово-культурного митця» (за О. І. Андрейко), що включає в себе, з одного боку, власне процес навчання, а з іншого — музично-виховну роботу, естетичний розвиток особистості за допомогою засобів музичного й, в цілому, художнього мистецтва, з опорою на культурологічний підхід, на основі якого формується ставлення до мистецької та освітньої діяльності як до культуротворення — креативного процесу, пов'язаного з народженням нових культурно-мистецьких орієнтирів, співзвучних загальнолюдським ідеалам і цінностям.

Одеські викладачі камерного ансамблю дбають про підвищення рівня культурної обізнаності шляхом виховання зацікавленого ставлення до освоєння композицій незнайомих авторів і стилів, гри в ансамблі камерно-інструментальної музики, як оригінальної, так і перекладень симфонічних і оперних творів (зокрема, в процесі читання творів з аркушу самих студентів або викладача зі студентами), що значно розширює музичний кругозір та сприяє введенню до базового репертуарного списку нових композицій — це є дуже важливим, адже музичний репертуар репрезентує стильовий зміст музичної культури епохи і здатен не тільки відображати культурні пріоритети особистості й суспільства, але й формувати їх.

Розгляд одеської школи камерного ансамблю як культурно-історичного феномену крізь призму її репертуарної політики є окресленням того «ґрунту» на якому зростають покоління музикантів-фахівців, що дозволяє виявити духовні і естетичні запити часу та творчі прагнення школи, які виводять в коло базового, найбільш вживаного й популярного музичного матеріалу певні камерно-інструментальні твори. Цей процес не є статичним, відбувається оновлення репертуару шляхом внесення окремими викладачами корекцій і доповнень у постійний репертуарний список.

Помітні періоди інтенсифікації даного процесу найчастіше співпадають з оновленням викладацьких поколінь, а також спостерігається деяка залежність первинної спеціалізації викладача та його репертуарних вподобань. Оскільки клас камерного ансамблю ведуть

спеціалісти різного фаху (кларнетисти, скрипалі, віолончелісти, піаністи), на свідомому або несвідомому рівні вибір викладача нерідко тяжіє до тих творів, що йому як виконавцю є знайомими, близькими. Наприклад, доцент Л. Зима згадує, що в класі В. П. Повзуна плекалася «зворушлива любов до Брамса <...> часто звучали дві брамсовські кларнетові сонати і ля-мінорне тріо (які сам Василь Петрович грав все життя, зі студентських років» [3, с. 27], проте паралельно відзначає, що разом з тим професор був надзвичайно відкритим до новацій і мистецьких пошуків, адже у його класі студіювалися композиції й таких авторів, як: Б. Барток, Л. Яначек, О. Мессіан, П. Хіндемін, Б. Бріттен, Ч. Айвз, А. Шенберг.

Базовий репертуарний список одеської школи камерного ансамблю спирається на музичну класику у широкому сенсі цього поняття — загально визнані, еталонні зразки творів академічного мистецтва. Зокрема, ядро становлять твори європейських класиків і романтиків (В. Моцарт, Й. Гайдн, М. Клементі, Л. Бетховен, Ф. Мендельсон, К. М. Вебер, Ф. Ліст, Й. Брамс, Г. Малер, К. Сен-Санс, Е. Гріг, Г. Форте, М. Брух), міцно увійшли у виконавсько-педагогічну практику твори композиторів різних національних шкіл наступних поколінь (М. Равель, Ф. Пуленк, Д. Мійо, А. Дворжак, А. Мішек, В. Новак, Б. Мартіну, Дж. Гершвін, Е. Віла-Лобос та ін.), зокрема, й російської школи, включаючи радянських авторів різних народів СРСР (С. Рахманінов, П. Чайковський, Д. Шостакович, С. Прокоф'єв, М. Іпполітов-Іванов, О. Гречанінов, А. Волконський, А. Шнітке, А. Хачатурян, А. Бабаджанян, О. Тактакішвілі, Р. Шедрін, К. Караєв, В. Салманов, М. Раков, П. Плакідіс). Увага приділяється виконанню камерно-інструментальних творів українських композиторів (Д. Бортнянський, В. Барвінський, М. Скорик, Ю. Гомельська, Ю. Знатоков, А. Томльонова, К. Цепколенко, С. Шустов) та інших.

Сценічна практика студентів кафедри камерного ансамблю і струнного квартету організується на сцені Одеської консерваторії (академ-концерти, концерти класу окремих викладачів, творчі звіти кафедри, тематичні концерти) та інших концертних майданчиках Одеси, серед яких: Одеська філармонія, Школа-інтернат П. С. Столярського, Одеський будинок вчених, Літературний і Художній музеї, музична вітальня Будинку-музею М. К. Реріха.

Тематичний обшир організованих концертних заходів відзначається різноплановістю, серед них програми, присвячені пам'яті визначних викладачів і виконавців одеської школи камерного ан-

самблю («Пам'ять серця», пам'яті В. Повзуна, Г. Май, В. Томащука, О. Шкарпінного), окремим датам («До дня Перемоги», «Різдвяні зустрічі», «Музичне привітання» до 45-річчя кафедри камерного ансамблю і струнного квартету, «Радісний концерт» до 100-річчя ОНМА ім. А. В. Нежданової), епохам, національним композиторським школам, стильовим напрямам, жанрам («...3 шедеврів камерної музики різних епох», «Вечір французької камерної музики», «Камерна музика композиторів ХХ століття», «Камерна музика Відня», «Романтичні діалоги», «Камерні контрасти», «Від класики до сучасності», «Від дуету до квартету», «Скрипкова соната», «Klavir-Дует»), камерно-інструментальній творчості окремих композиторів («О, Моцарт, Моцарт», «Приношення Й. Брамсу», «Квінтети А. Дворжака», «Камерна музика В. Новака», «Камерні твори Ф. Пуленка» та ін.).

Серед проведених кафедрою камерного ансамблю і струнного квартету концертів хочемо окремо відзначити «Вечір камерної музики одеських композиторів» (24.11.2012 р.), приурочений 75-річчю Одеської організації Національної спілки композиторів України. На концерті студентські ансамблі кафедри презентували у першовиконанні камерно-інструментальні твори одеських митців — визнаних майстрів регіональної композиторської школи, такі як: Соната для скрипки і фортепіано С. Орфеева, Соната для альту і фортепіано тв. 8 С. Хіцунова, «Посвята Чайковському» для двох фортепіано у 8 рук Г. Успенського, а також композиції О. Красотова — Соната для віолончелі і фортепіано (III частина), «Комоуріта» Варіації на тему старовинної японської пісні для двох фортепіано у 8 рук та Дві п'єси з «Сюїти на популярні теми» для струнного складу з фортепіано. Зокрема, твори Г. Успенського і О. Красотова ніколи не публікувалися у музичному друку й виконувались студентами з рукописів, чому передувала кропітка праця з віднайдення автографів у приватних архівах і розшифровки рукописного нотного тексту. Таким чином, було введено в музичний обіг досі невідомі твори одеських композиторів, що було відзначено одеськими музикознавцями, запрошеними на концерт, як важлива подія в мистецькому житті міста і запропоновано підготувати й подати рукописи творів даних композиторів до видання.

Межі традиційних місць проведення сценічної практики студентів-ансамблістів розширюються у зв'язку з тенденцією інтенсивного розвитку конкурсного і фестивального руху. За ініціативою викладачів кафедри студенти беруть участь у міжнародних та всеукра-

їнських фестивалів: «Два дні й дві ночі нової музики», «Music marine Fest», «Kyiv Music Fest», «Музика без кордонів», «В гостях у Айвазовського», Фестиваль камерної фортепіанної музики пам'яті О. Зілої (Україна), «Окрась мир звуками» (Санкт-Петербург, Росія), а також конкурсах: ім. Б. Лятошинського, «Мистецтво ХХІ століття», Всеукраїнський конкурс камерних ансамблів і квартетів, «І. С. М. У», Джазовий конкурс пам'яті Р. Кобанченко, Конкурси-фестивалі «Київський колорит», «Міжнародний експрес» (Україна) та «Відродження» (Арменія), а також конкурси ім. М. Юдіної та С. Танеєва (Росія), ім. Ф. Шуберта (Болгарія), Міжнародний конкурс фортепіанних дуетів (Литва), Міжнародний конкурс фортепіанних дуетів ім. Ф. Шопена та Міжнародний конкурс ім. Ю. Зарембського (Польща).

Підраховано, що за роки існування кафедри лауреатами і дипломантами всеукраїнських, міжнародних конкурсів камерних ансамблів та фортепіанних дуетів стали близько 200 студентів (за станом на 2008 рік [3, с. 27]), а протягом наступних п'яти років кількість студентів з особливими відзнаками виросла до понад 350 (за останніми даними сайту Академії) — це є наочним свідченням успішності концепції викладання дисциплін камерного ансамблю та значних організаційських здібностей професорсько-викладацького складу кафедри.

Фахівці одеської школи камерного ансамблю творчо підходять до вибору методів професійної підготовки музикантів та практикують залучення студентів своїх класів до участі в закордонних майстер-класах, додатково до основного курсу навчання. В особистісній площині досвід навчання у закордонних педагогів — представників різних національних музично-педагогічних шкіл сприяє отриманню нових знань та практичних навичок, вдосконаленню індивідуальної майстерності, веде до міжкультурної комунікації та занурення в освітнє та культурно-мистецьке середовище країни, де здійснюється навчання, що загалом впливає на інтернаціоналізацію мислення студентів. Наприклад, студентський фортепіанний дует у складі Світлани Мар'єнко — Анастасії Лагутіної (співучасником якого авторові пощастило бути) завдяки інформаційній, організаційній та творчій підтримці викладача доцента О. Щербакової в період 2006–2010 років брав участь в міжнародних майстер-класах професорів Ганса-Пітера Штензеля (Hans-Peter Stenzl, Germany), Тамі Каназави (Tami Kanazawa, Japan), Юваля Едмоні (Yuval Admoni, Izrael) та М. А. Петрова (Росія), що частково були реалізовані за рахунок здобуття гранту Tel-Hai International Piano Master Classes (Izrael) на безкоштовне

навчання [5]. Цей досвід сприяв підвищенню виконавської майстерності дуету та активізації конкурсної, концертної діяльності.

Індивідуальний професіогенез, стійка потреба неперервного якісного оновлення знань, творчої, професійної самореалізації супроводжують музиканта-фахівця не тільки на етапі навчання, але й протягом майбутньої трудової діяльності, що є основою фахового і творчого довголіття. Оскільки процес навчання в музичному класі передбачає не тільки вербальну форму комунікації викладача і студента, але й невербальну (через відтворення окремих частин, фрагментів, партій музичних композицій), здійснення педагогом власного виконавського показу є важливою складовою роботи з камерно-інструментальним ансамблем, завдяки чому у викладача з'являється можливість не тільки витлумачити окремі музичні нюанси, але й зацікавити, надихнути студента власним прикладом. Відповідно, постійне індивідуально-професійне зростання в постдипломному сегменті діяльності викладача, а саме підтримування власної виконавської форми шляхом концертної практики, є важливим компонентом професії.

Серед представників одеської виконавсько-педагогічної школи камерного ансамблю активною концертно-виконавською діяльністю відзначені: фортепіанні дуети В. Фрейдмана — Н. Журавської, Н. Кириченко — В. Іваницької, О. Щербакової у дуєті «Oleurygia». У різних ансамблевих складах були задіяні В. Повзун, Г. Май, Л. Шевченко, В. Томащук, С. Шольц (засновник і художній керівник ансамблю «Гармонії світу»), І. Комарова, Т. Кравченко, Н. Бузанова, Л. Повзун, а також інші викладачі і концертмейстери-ілюстратори, що регулярно пропагували і пропагують камерно-інструментальне мистецтво на консерваторській (у традиційних концертах викладачів і концертмейстерів-ілюстраторів кафедри, зокрема, тематичних: «Роберт Шуман», «Камерна музика одеських композиторів») і філармонійній сценах Одеси та інших престижних концертних майданчиках України і світу.

Отже, впровадження одеськими спеціалістами унікальних авторських методик в поєднанні з узагальненим обширом напрацювань в ансамблевій галузі різних регіональних та національних шкіл створює умови для забезпечення стабільно прогнозованого позитивного результату підготовки музиканта-ансамбліста у «живому» взаємозв'язку традицій і новаторства.

Концепція професійної підготовки музикантів-ансамблістів одеської виконавсько-педагогічної школи камерного ансамблю

спирається на наступні положення: впровадження основних засад гуманістичної педагогіки, інтеграція художньо-змістовного і технічного рівнів методики організації навчання і творчості, застосування мистецько-персоналізованого підходу, формування високого рівня ерудиції, розширення традиційних можливостей сценічної практики, зокрема, набуття міжнародного досвіду, постійне артистичне самовдосконалення, орієнтація на акмерівневий результат навчання і творчості, сприяння професіогенезу викладачів в системі безперервної постдипломної освіти.

Дієвість концепції підтверджується практичними здобутками студентів і випускників одеської музично-педагогічної школи ансамблевого виконавства, яка забезпечує безперервність освіти, спадкоємність і постійне збагачення музичних традицій, що впливає на розвиток регіонального і загальнонаціонального камерно-інструментального мистецтва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрейко О. І. Теорія та методика формування виконавської культури скрипаля у вищих мистецьких навчальних закладах : автореф. дис. ... доктора пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання» / О. І. Андрейко. — К., 2014. — 44 с.

2. Гуральник Н. П. Науково-педагогічна школа піаністів у теорії та практиці музичної освіти і виховання: навчально-методичний посібник для вищих освітніх закладів / Н. П. Гуральник. — К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. — 276 с.

3. Зима Л. Двойной юбилей / Л. Зима // Музыкальный вестник ОДМА им. А. В. Неждановой. — Одесса, 2008. — № 13–14. — С. 26–27.

4. Польская И. Камерный ансамбль как жанр и культурный феномен / И. Польская // Вісник Міжнародного слов'янського університету : Український науково-технічний журнал. Серія : Мистецтвознавство : [зб. статей]. — Х., 2008. — Т. 11, № 1. — С. 3–8.

5. Сертифікати участі у міжнародних майстер-класах та дипломи міжнародного зразка фортепіанного дуету С. Мар'єнко — А. Лагутіної (клас О. Щербакової — доцента кафедри камерного ансамблю та струнного квартету ОНМА ім. А. В. Нежданової). — Особистий архів Кравченко А. І.

Кравченко А. Одесская музыкально-педагогическая школа ансамблевого исполнительства. В статье раскрывается содержание понятия «музыкально-педагогическая школа» и доказывается, что функционирование музыкально-педагогической школы на высоком профессиональном уровне является признаком сформированности системы музыкального искусства.

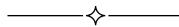
Осуществляется обоснование концепции профессиональной подготовки музыкантов-ансамблистов одесской музыкально-педагогической школы камерно-инструментального направления и освещаются основные положения данной концепции.

Ключевые слова: музыкальное образование, одесская музыкально-педагогическая школа, ансамблевое исполнительство, камерный ансамбль.

Kravchenko A. Odessa musical and pedagogic school of ensemble performance.

The article deals with the concept of «music-teacher school» and argues that the operation of the school musical and teaching at the highest professional level is a sign of formation of music. Active study of the concept of training musicians Odessa ensemble music-teacher school chamber and instrumental direction and highlights the main provisions of this concept.

Keywords: musical education, Odessa musical and pedagogic school, ensemble performance, chamber ensemble.

УДК 78.491:78.2У:78.21

Р. Закопець

АРТИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЮЗЕФА ЕЛЬСНЕРА: МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА ГАЛИЧИНОЮ

У статті актуалізується проблема інтеграції польської та української музичної традиції з акцентом на ретельному розгляді творчого портрету видатного польського композитора Ю. Ельснера, сфер його впливу на становлення національної картини світу, жанрової системи, принципів мислення, музичної мови представників музичних культур Польщі та Галичини у хронотопі кінця XVIII — початку XIX століть.

Ключові слова: *українсько-польські міжкультурні взаємовідносини, інтегративні процеси, хронотоп, оперні жанри, інструментальні жанри, виконавство, скрипковий репертуар.*

Соціально-політичні бурхливі течії, що пронеслися Європою впродовж XIX століття, поза сумнівом, вплинули на темп та інтенсивність міжкультурних взаємин Західної України та Польщі. Рішуча хода європейської культури значно збагатила ментальну та духовно-естетичну самобутність краю, в історії якого одну з найважливіших націєтворчих функцій, поряд з поезією, літературою та малярством, взяло на себе музичне мистецтво. Зараз, на початку третього тися-